

การเฝ้าระวังเดือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยง
ของวัยรุ่น ในพื้นที่การแพร่ระบาดที่ควรเฝ้าระวัง จังหวัดอุดรธานี
Social Surveillance and Warning of Drugs Influence Teenage
Risk Behaviors in Surveillance on Drug Distribution Area,
Udonthani

สังคม ศุภรัตน์กุล¹, พัชราภรณ์ ไชยศรี²

Sungkom Suparatanagool¹, Patcharaporn Chisri²

Received: July 30, 2021

Revised: August 22, 2021

Accepted: December 22, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการเฝ้าระวังเดือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด และ 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการเฝ้าระวังเดือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในระดับครัวเรือน จำนวน 400 ตัวอย่าง ในอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเฝ้าระวังเดือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งในครัวเรือน ($\bar{X}=3.45$; $SD.=0.26$) มากที่สุดคือ มีความเข้าใจและรับรู้ปัญหาเสพติด ($\bar{X}=3.91$; $SD.=1.11$) ในโรงเรียน ($\bar{X}=3.61$; $SD.=0.33$) มากที่สุดคือ ให้ความสำคัญกับหลักสูตรในการอบรมต่อต้านยาเสพติด ($\bar{X}=3.92$; $SD.=0.94$) และในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}=3.50$; $SD.=0.33$) มากที่สุดคือ การประชาสัมพันธ์ให้มีการแจ้งเบาะแสแก่ผู้นำท้องถิ่น ($\bar{X}=3.82$;

¹คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (sungkom1962@gmail.com)

²คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (patcharapornch@gmail.com)

SD.=0.89) ทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น มีค่าคะแนนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X}$ =1.39; SD.= 0.30) อย่างไรก็ตามพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาสูบเพื่อยัดปกตียังต้องเป็นพฤติกรรมที่ควรมีการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดมากที่สุด ($\bar{X}$ =2.11; SD.=1.03) การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในครัวเรือน (B =0.08; P -value=0.03) ในขณะที่การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในโรงเรียน และในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคม, ยาเสพติด, พฤติกรรมเสี่ยง

Abstract

The objectives of this research were 1) to investigate the level of social surveillance and warning of drugs and 2) to examine the influence of social surveillance and warning of drugs on risk behaviors of teenagers. A sample of 400 cases were drawn from households in Prachaksinlapakhom, UdonThani. The research instrument used for data collecting was the questionnaires. The data was analyzed by using descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Also, multiple regression analysis of inference statistics was used.

The study found that the overall level of social surveillance and warning in the households was at a high level ($\bar{X}$ =3.45; SD.=0.26), which the highest mean was the greatest understanding and awareness of drugs problems ($\bar{X}$ =3.91; SD.=1.11). Moreover, in school was at a high level ($\bar{X}$ =3.61; SD.=0.33), which the most aspect related in

intensive in the curriculum that focused on anti-narcotics training ($\bar{X}$ =3.92; SD.=0.94). In local administrative organizations was a high level ($\bar{X}$ =3.50; SD.= 0.33). The study also revealed that the highest mean was a public relation to provide whistleblowing to as many local leaders as possible ($\bar{X}$ =3.82; SD.=0.89) and the lowest mean was behaviors of teenager at the slightest risk of drugs ($\bar{X}$ =1.39; SD.= 0.30). However, unusual extravagant spending habits also required as much social surveillance and warning of drugs as possible ($\bar{X}$ =2.11; SD.=1.03). The social surveillance and warning of drugs influenced on teenage risk behaviors had the statistically significance at a level of 0.05 that was household surveillance (B =0.08; P -value=0.03), while the surveillance in schools and in local government organizations were non-significant statistically.

Keywords: Social Surveillance and Warning, Drug, Risk Behaviors

บทนำ

จังหวัดอุดรธานีที่มีพื้นที่ติดกับจังหวัดชายแดนคือจังหวัดหนองคายและจังหวัดเลยที่มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดโดยจะเป็นประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งประเทศเพื่อนบ้านที่ได้เดินทางเข้ามาในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ไม่ต่ำกว่าวันละประมาณ 1,500 คน ไม่ว่าจะเป็นทางรถยนต์โดยสารประจำทาง รถยนต์ส่วนบุคคล รถไฟ และทางเครื่องบิน รวมทั้งมีกลุ่มผู้ค้า ผู้เสพในจังหวัดได้เดินทางข้ามไปซื้อยาเสพติด (ยาบ้า) จากฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อมาเสพรวมทั้งจำหน่าย โดยถ้าข้ามไปซื้อจากฝั่งประเทศเพื่อนบ้าน จะซื้อได้ในราคาเม็ดละ 60-80 บาท ถ้านำมาขายต่อในฝั่งไทยเม็ดละ 250 - 300 บาท (สังคม ศุภรัตน์กุล, 2560) ซึ่งจังหวัดอุดรธานีได้กลายเป็นแหล่ง “พักยา” ที่สำคัญในภาคอีสาน เพื่อนำไป

จำหน่ายในพื้นที่ตอนใน รวมทั้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยกลุ่มเป้าหมายของการแพร่ระบาดในจังหวัดที่น่าเป็นห่วงคือ กลุ่มเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มต่อปัญหายาเสพติดมากที่สุดในขณะนี้โดยเฉพาะในที่พักอาศัยอยู่ตามหอพัก บ้านเช่า พื้นที่เสี่ยงในอำเภอที่เป็นรอยต่อระหว่างจังหวัด เช่น อำเภอวังสามหมอ หรืออำเภอที่เป็นที่ตั้งโรงงานผลิตน้ำตาล เช่น อำเภอกุมภวาปี และอำเภอหนองหาน เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมายิ่งกว่านั้น “พื้นที่เฝ้าระวังพิเศษ” คือ อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอวังสามหมอ อำเภอศรีธาตุ และอำเภอนายูง มีการนำเข้ายาบ้าและแพร่ระบาดของยาบ้าเป็นอย่างมาก ในขณะที่ “พื้นที่ของการค้าและแพร่ระบาด” ได้แก่ อำเภอกุมภวาปี อำเภอหนองหาน อำเภอเพ็ญ อำเภอบ้านดุง อำเภอน้ำโสม และอำเภอบ้านผือ และ “พื้นที่ของการแพร่ระบาดที่ควรเฝ้าระวัง” ได้แก่ อำเภอโนนสะอาด อำเภอหนองวัวซอ อำเภอกุฉินชัย อำเภอไชยวาน อำเภอหนองแสง อำเภอกู่แก้ว อำเภอสร้างคอม อำเภอทุ่งฝน อำเภอพิบูลย์รักษ์ อำเภอประจักษ์ศิลปาคม ก็กลายเป็นพื้นที่ที่ต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับเหตุการณ์ (ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัดอุดรธานี, 2560)

อย่างไรก็ตามการรวมกลุ่มบ้าน โรงเรียน และท้องถิ่น เป็นการสร้างเครือข่ายทางสังคมกันว่าเป็นทุนทางสังคมอีกแบบหนึ่ง (Bourdieu, 1986) ซึ่งทุนดังกล่าวมีคุณลักษณะพิเศษคือยิ่งสร้างมากยิ่งขึ้นคุณค่ามากไม่มีวันหมดสิ้นหรือลดลง (Elinor Ostrom, 2000) เมื่อถูกใช้มากยิ่งขึ้นยิ่งเพิ่มคุณค่ามาก ซึ่งจำเป็นต้องมีการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคม (Warning Social Surveillance) เพื่อความสงบสุข ไม่มีสถานการณ์ที่ต้องเสี่ยงภัย แนวคิดเหล่านี้จะนำมาเป็นเครื่องมือในการเฝ้าระวังป้องกันภัยจากยาเสพติดก่อนที่จะปัญหาความเดือดร้อนจะมาถึงครัวเรือนอย่างไม่รู้ตัว ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน ประชาสังคม รวมทั้งกลุ่มแกนนำในระดับชุมชน ภาคเยาวชนและสื่อมวลชน เข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและเตือน

ภัยทางสังคมจากยาเสพติดซึ่งน่าจะเป็นกลไกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในระดับครัวเรือน ชุมชนและสังคมให้เกิดความสำเร็จได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูล ณ เวลาที่ศึกษาด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษาถึงระดับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดของภาคีเครือข่ายชุมชน ในปรากฏการณ์ทางสังคมที่ อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานีในช่วงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ครัวเรือนในอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 6,653 ครัวเรือน (งานทะเบียนราษฎรอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ปี 2559) ขนาดตัวอย่างได้จากการคำนวณ (Taro Yamane, 1973) ได้จำนวนตัวอย่าง 378 ครัวเรือน เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของการตอบแบบสอบถามและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงขยายการเก็บตัวอย่างเพิ่มเป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยกระจายแบบสอบถามผ่านการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) มีขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในประชากรระดับตำบล รวมจำนวน 3 ตำบล คือ ตำบลห้วยสามพาด ตำบลอุ่มจาน และตำบลนาม่วง

ขั้นที่ 2 การสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) โดยการจับฉลาก ในประชากรระดับหมู่บ้าน รวมจำนวน 6 หมู่บ้าน แบ่งเป็นตำบลละ 2

หมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 การสุ่มแบบตามสะดวกหรือสมัครใจ (Convenience or Volunteer Sampling) ในประชากรระดับครัวเรือนรวมจำนวน 400 ครัวเรือน ใน 6 หมู่บ้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการสุ่มพื้นที่เก็บข้อมูล อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

ที่	ตำบล	จำนวนครัวเรือน	หมู่บ้านที่สุ่มได้	หมู่ที่	ความหนาแน่นครัวเรือน	จำนวนตัวอย่าง
1	ห้วยสามพาด	1,954	สะอาดนามูล	10	249	67
			อนามัยไทยเจริญ	13	116	66
2	อุ่มจาน	1,975	อุ่มจาน	13	152	67
			อุ่มจานพัฒนา	14	86	66
3	นาม่วง	2,724	โนนสา	4	215	67
			โคกกกลาง	5	171	67
รวมทั้งสิ้น		6,653 (N)				400 (n)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมี 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ช่วงอายุ ระดับการศึกษาสูงสุดในครัวเรือน อาชีพหลักของครัวเรือน รายได้ในครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนรถที่มีใช้ในครัวเรือน เป็นแบบมีทั้งปลายเปิดและแบบเลือกตอบ (ไม่ได้้นำสู่การวิเคราะห์)

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับครัวเรือน โรงเรียน และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีระดับการวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในชุมชน มีระดับการวัดแบบ Rating Scale 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม เกี่ยวกับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบเครื่องมือ ด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผ่านผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องจำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ (ค่า IOC รายข้อ > 0.5) นำไปทดลองใช้กับกลุ่มครัวเรือนที่ไม่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่อำเภอคุกจิบ จำนวน 30 ตัวอย่าง พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ถือว่ามีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลระดับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ในระดับครัวเรือน โรงเรียน ส่วนท้องถิ่น และพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นที่ควรเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด โดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์อิทธิพลของการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis: MRA) ตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวผ่านการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ด้วยกัน (Multicollinearity) ที่ถือเป็นข้อตกลงเบื้องต้นข้อหนึ่งของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ค่า Tolerance และค่า VIF ในส่วนของตาราง Collinearity Statistics โดยค่า Tolerance มีค่าน้อยกว่า 0.10 และค่า VIF มีค่าไม่เกิน 10 และตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กันสูงเกินไป ($r > 0.80$) ถือว่าผ่านข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา

1. ระดับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด

1.1 ในครัวเรือน มีกิจกรรมการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในครัวเรือนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.45$; $SD = 0.26$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า ครัวเรือนมีการสร้างความเข้าใจรับรู้ปัญหาเสพติดมากที่สุด ($\bar{X}=3.91$; $SD = 1.11$) รองลงมาคือ มีการดักเตือนคนในครัวเรือนเรื่องยาเสพติด ($\bar{X}=3.90$; $SD = 1.10$) และมีการอบรมเพิ่มความรู้ให้บุตรหลานรู้เท่าทันยาเสพติด ($\bar{X}=3.63$; $SD = 1.17$) และในครัวเรือนจะไม่ปกป้องลูกหลานในกรณีเข้าใจผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สังเกตจากครัวเรือนมีการปฏิบัติน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.05$; $SD = 1.45$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเฝ้าระวังฯ ในครัวเรือน (n=400)

อันดับที่	กิจกรรมการเฝ้าระวังฯ	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	ความเข้าใจรับรู้ปัญหาเสพติด	3.91	1.11	มาก
2	การดักเตือนคนในครัวเรือนเรื่องยาเสพติด	3.90	1.10	มาก
3	การอบรมเพิ่มความรู้ให้บุตรหลานรู้เท่าทันยาเสพติด	3.63	1.17	มาก
4	การรับผิดชอบต่อหน้าที่ของบุตรหลาน	3.56	1.14	มาก
5	การรับฟังชี้แจงเหตุผลของบุตรหลานเมื่อมีปัญหา	3.46	1.18	มาก
6	การตรวจสอบการใช้เงินต่อสัปดาห์ของบุตรหลาน	3.42	1.19	มาก
7	สร้างกิจกรรมความอบอุ่นในครัวเรือน	3.39	1.20	ปานกลาง
8	การปฏิเสธคบหาเพื่อนที่ไม่ดี	3.33	1.24	ปานกลาง
9	การติดตามบุตรหลานเมื่อหายไปจากบ้านผิดปกติ	3.32	1.30	ปานกลาง
10	การตรวจเช็คมือถือและกระเป๋าส่วนตัวของบุตรหลาน	3.26	1.25	ปานกลาง
11	การกำกับเวลาเข้า-ออกบ้านของบุตรหลาน	3.20	1.24	ปานกลาง
12	การปกป้องลูกหลานกรณีเข้าใจผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	3.05	1.45	ปานกลาง
	ภาพรวมเฉลี่ย	3.45	0.26	มาก

1.2 ในโรงเรียน มีกิจกรรมการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.61$; $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณารายกิจกรรมพบว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับหลักสูตรอบรมต่อต้านยาเสพติดมากที่สุด($\bar{X}=3.92$; $SD = 0.94$) รองลงมาคือ ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี($\bar{X}=3.84$; $SD = 0.98$) และมีการจูงใจให้นักเรียนเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม เข้าอบรมร่วมสัมมนาธรรมะ ($\bar{X}=3.82$; $SD = 1.04$) ในขณะเดียวกันเมื่อโรงเรียนเป็นแหล่งอบรมเรียนรู้ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุตรหลานแล้ว จะสังเกตได้ว่า ค่าคะแนนโรงเรียนเป็นแหล่งมั่วสุมเสี่ยงต่อการส่งต่อยาเสพติดมีค่าคะแนนน้อยที่สุด($=2.71$; $SD = 1.49$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเฝ้าระวังฯ ในโรงเรียน (n=400)

อันดับที่	กิจกรรมการเฝ้าระวังฯ	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	ให้ความสำคัญกับหลักสูตรอบรมต่อต้านยาเสพติด	3.92	0.94	มาก
2	ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี	3.84	0.98	มาก
3	การให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม อบรม สัมมนา ธรรมะ	3.82	1.04	มาก
4	ให้ความสำคัญกับหนังสือขออนุญาตให้เข้าร่วมกิจกรรม	3.81	1.06	มาก
5	จัดกิจกรรมเกี่ยวกับในวันสำคัญเพื่อต่อต้านยาเสพติด	3.78	1.06	มาก
6	สร้างความรู้ใหม่ๆ สอดแทรกในกิจกรรมชุมชน	3.74	1.02	มาก
7	พบปะพูดคุยเรื่องยาเสพติดระหว่างผู้ปกครอง	3.67	1.08	มาก
8	การใช้สื่อที่ทันสมัยในการณรงค์	3.65	0.93	มาก
9	แจ้งเตือนท่านเมื่อบุตรหลานมีความผิดปกติ	3.56	1.24	มาก
10	การแจ้งผู้นำชุมชนให้รับทราบกิจกรรมโรงเรียนระยะยาว	3.50	1.18	มาก
11	ผู้บริหารให้ความสำคัญสละเวลาเข้าร่วมประชุมกับชุมชน	3.34	1.31	ปานกลาง
12	โรงเรียนเป็นแหล่งมั่วสุมเสี่ยงต่อการส่งต่อยาเสพติด	2.71	1.49	ปานกลาง
ภาพรวมเฉลี่ย		3.61	0.33	มาก

1.3 ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=3.50$; $SD = 0.33$) เมื่อพิจารณาในรายกิจกรรม พบว่า ชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้มีการแจ้งเบาะแสแก่ผู้นำท้องถิ่นมากที่สุด($\bar{X}=3.82$; $SD = 0.89$)รองลงมาคือ การดูแลกำกับไม่ให้มีการปรับแต่งรูปคดี($\bar{X}=3.81$; $SD = 0.92$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น (n=400)

อันดับที่	พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	บุตรหลานมีพฤติกรรมใช้ยาสูบเพียงผิบบกติ	2.11	1.03	น้อย
2	บุตรหลานก้าวร้าว	1.68	0.90	น้อยที่สุด
3	การทำกิจกรรมนอกบ้านโดยไม่บอกกล่าวผู้ปกครอง	1.56	0.88	น้อยที่สุด
4	บุตรหลานมีเมานเมาสุรา	1.55	0.86	น้อยที่สุด
5	บุตรหลานได้เถียงเมื่อถูกว่ากล่าวตักเตือน	1.40	0.75	น้อยที่สุด
6	สังเกตเห็นสิ่งสงสัยเกี่ยวกับยาเสพติดในกระเป๋บุตรหลาน	1.38	0.80	น้อยที่สุด
7	บุตรหลานเสี่ยงต่อกลโกงเกี่ยวกับยาเสพติด	1.30	0.70	น้อยที่สุด
8	บุตรหลานมีรายได้ผิบบกติและใช้จ่ายจนเกินตัว	1.22	0.61	น้อยที่สุด
9	สงสัยบุตรหลานแอบเอายาเสพติดเข้าบ้าน	1.15	0.56	น้อยที่สุด
10	แจ้งเตือนว่าบุตรหลานมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อยาเสพติด	1.14	0.57	น้อยที่สุด
11	มีความจำเป็นต้องส่งบุตรหลานเข้ารับการบำบัด	1.11	0.47	น้อยที่สุด
12	บุตรหลานโดนเจ้าหน้าที่จับกุม	1.10	0.45	น้อยที่สุด
ภาพรวมเฉลี่ย		1.39	0.30	น้อยที่สุด

3. อิทธิพลของการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดใน 3 ระดับ (สถาบัน) คือ ในครัวเรือน ในโรงเรียน และในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในครัวเรือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($B=0.08$; $Sig.=0.03$) ส่วนการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในโรงเรียน ($Sig.=0.27$) และในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($Sig.=0.52$) ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์ของการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

การเฝ้าระวังฯ	Unstandardized Coefficient		t	Sig.
	B	SE.		
Constant	9.62			
ในครัวเรือน	0.08	0.04	2.16	0.03*
ในโรงเรียน	0.05	0.04	1.08	0.27
ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0.02	0.04	0.63	0.52

หมายเหตุ * ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha=0.05$)

สรุปและอภิปรายผล

1. ระดับการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด

1.1 ในครัวเรือน ในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในครัวเรือน ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจปัญหาเสพติดเป็นอย่างดี สมาชิกในครัวเรือนได้กล่าวถึงเตือนกันเองในครัวเรือนเรื่องยาเสพติด และอบรมให้ความรู้ให้บุตรหลานให้รู้เท่าทันยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และจะไม่ค่อยพบการปกป้องลูกหลานกรณีทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เมื่อครัวเรือนมีความรู้ ความเข้าใจดีในเรื่องยาเสพติด จึงมักไม่มีการปกป้อง ถ้อยซ้ำบุตรหลานในกรณีที่ทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจากข้อมูลที่กล่าวข้างต้นส่งผลให้การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับครัวเรือนจึงอยู่ในระดับสูงนั่นเอง นั้นหมายถึงว่า ครัวเรือนซึ่งเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคมที่เป็นพลังภาคประชาชน อีกทั้งเป็นพลังพลเมืองที่มีความเข้มแข็ง และเข้ามามีส่วนร่วมตอบโต้ ต่อรอง ริเริ่ม ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งทางด้านการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติอย่างกว้างขวาง

ยิ่งกว่านั้น สถาบันครอบครัวหรือครัวเรือนซึ่งเป็นกลุ่มประชาสังคมที่มีความหลากหลาย ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้สนใจ กลุ่มพิทักษ์ผลประโยชน์ และองค์กรวิชาชีพ ตลอดจนกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ ต่างก็

พัฒนาประสบการณ์ และขยายเครือข่าย เชื่อมโยงเป็นแนวร่วมในประเด็นปัญหา ยาเสพติดร่วมกันได้ดียิ่งขึ้น พลังประชาสังคมจึงสามารถสะท้อนการแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพได้อย่างชัดเจน และเข้มแข็งขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น การจะป้องกันปรามลูกหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดจำเป็นต้องได้รับการบ่มเพาะการขัดเกลาทางสังคมมาตั้งแต่ระดับครัวเรือน ที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางสังคมในระดับครอบครัว (สังคม ศุภรัตน์กุล, 2553) ซึ่งวัยที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการขัดเกลาทางสังคมคือ วัยเด็กและเยาวชน โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมในวัยนี้ที่มีความใกล้ชิดและสำคัญที่สุดคือ “ครอบครัวหรือครัวเรือน” (สังคม ศุภรัตน์กุล และประจัญ กิ่งมิ่งแฮ, 2556) ซึ่งสถาบันที่ทำการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพที่สะสมมาจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ได้ดีที่สุดก็คือ ครอบครัว (สังคม ศุภรัตน์กุล, 2552)

1.2. ในโรงเรียน ในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในโรงเรียนนั้น ในโรงเรียนมีกิจกรรมการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ในอยู่ในระดับมาก (ดี) เน้นการส่งเสริมทางวิชาการ สร้างนวัตกรรมที่หลากหลาย ให้ความสำคัญกับหลักสูตรการเรียนการสอน ที่ชัดเจนคือ มีการอบรมต่อต้าน ยาเสพติด ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กนักเรียน รวมทั้งมีการจูงใจให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม อบรม สัมมนาธรรมะ เป็นแหล่งอบรมเรียนรู้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุตรหลาน โรงเรียนไม่ใช่แหล่งมั่วสุมเสพยาเสพติดดังที่เข้าใจ จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีแบบแผนในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในอยู่ในระดับที่ดี จึงน่าจะกล่าวได้ว่า พลังวิชาการเป็นพลังสำคัญอันหนึ่ง จะช่วยประสานความเข้าใจระหว่างองค์กรในระดับชุมชนทั้งภาคการเมือง และภาคประชาสังคม ให้สามารถสร้างเจตนารมณ์ร่วมที่ชัดเจน สามารถช่วยให้เกิดการถ่ายทอดประสบการณ์ และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน การผนึกพลังวิชาการจากหลาย ๆ สาขาที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ทำให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ นวัตกรรม

ทางปัญญาของสังคมและนับได้ว่าเป็นพลังที่สำคัญยิ่งในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในชุมชนส่วนใหญ่มีบทบาทในระดับสูงในการนำพานักเรียนทำกิจกรรมเพื่อสร้างสุขภาพ เช่น กิจกรรมการควบคุมลูกน้ำยุงลายในชุมชน การนำนักเรียนร่วมรักษาความสะอาดร่วมกันในชุมชน รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด โครงการโรงเรียนสีขาว และการนำนักเรียนร่วมรณรงค์ป้องกันโรคระบาดในชุมชน (สังคม ศุภรัตน์กุล, 2553)

1.3. ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมมีการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดอยู่ในระดับมาก (ดี) เป็นที่น่าสังเกตว่าการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดตามบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดป้องกันวัยรุ่นในการผสมยาเสพติดใช้เอง การกำหนดมาตรการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดกลุ่มผู้เข้าอาศัยในชุมชน และการออกตรวจและเฝ้าระวังในร้านเกม แม้ว่าจะอยู่ในระดับปานกลางแต่ก็มีการมอบหมายให้ชุมชนได้ประชาสัมพันธ์ให้มีการแจ้งเบาะแสแก่ผู้นำท้องถิ่น มีการดูแลกำกับไม่ให้มีการปรับแต่งรูปคดีเมื่อมีการจับกุมผู้ต้องสงสัย เน้นการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังยาเสพติดช่วยกันในระดับชุมชน โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ร่วมกับกรรมการชุมชน ประชาชน เฝ้าระวังสังเกตการณ์ร่วมกัน โดยมีกรรมการคอยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ลงพื้นที่มาปราบปรามยาเสพติดจริงจัง จากข้อสังเกตจะเห็นว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานบริหาร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการประสานความร่วมมือในชุมชน สะท้อนให้เห็นว่า ภาคส่วนการเมืองท้องถิ่น (ภาคการเมือง) ได้ทำหน้าที่ในชุมชนให้มีการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่ดี จนทำให้คะแนนเฉลี่ยในประเด็นย่อยที่จะเฝ้าระวังที่ร้านเกมจึงมีน้อย นั่นหมายถึงว่า การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในส่วนภาคการเมืองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในระดับ

หนึ่ง สะท้อนให้เห็นว่า ส่วนท้องถิ่นหรือภาคการเมืองท้องถิ่น เป็นพลังทางการเมือง เป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามาทำหน้าที่นิติบัญญัติและบริหารกลไกของรัฐ มีข้าราชการเป็นผู้บริหารจัดการให้เป็นไปตามนโยบาย จึงเป็นพลังที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางนโยบายงบประมาณ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนในสภาพการกระจายอำนาจทางการเมืองในปัจจุบันกลไกการเมืองท้องถิ่น กำลังพัฒนาองค์กรขึ้นมาเป็นพลังทางการเมืองแยกย่อย รับภาระอันเชื่อมโยงกับระบบสุขภาพในแต่ละท้องถิ่น ผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะ(สาทิพ จิตนาวา, 2550) รูปธรรมหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจนคือ การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในชุมชนจากการวิจัยนี้

จากการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ในทั้งสามระดับ สอดคล้องกับแนวคิด “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” (ประเวศ วะสี, 2541) จำเป็นต้องอาศัยพลังจาก 3 องค์ประกอบคือ โรงเรียนในการสร้างองค์ความรู้หรือการทำงานวิชาการ ในครัวเรือนโดยครอบครัวการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านการกล่อมเกลாதาสังคมและการเชื่อมโยงกับการเมืองท้องถิ่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยงานบริหารในระดับท้องถิ่นกำกับดูแล “บทบาทของส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด”

2. พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

ในส่วนของพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นในพื้นที่ที่ควรเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดนั้น ด้วยมาตรการการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ด้วยแนวคิด “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” (ประเวศ วะสี, 2541) ภาคประชาสังคมในระดับครัวเรือน ภาควิชาการในระดับโรงเรียน และภาคการเมืองในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ผสมผสานจัดให้มีการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ได้เป็นอย่างดี ผลพวงจึงทำให้คะแนนเฉลี่ยในประเด็นบุตรหลานโดนเจ้าหน้าที่จับกุมมีค่าคะแนนน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเด็กวัยรุ่นเสี่ยงต่อยาเสพติดในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ตามไปด้วยมีพฤติกรรมเสี่ยงที่ควรเฝ้าระวังฯ คือ

การใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยผิดปกติ ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวในวัยเรียนต้องมีที่มาเพราะยังพึ่งพิงผู้ปกครองอยู่ ดังนั้นแหล่งเงินที่ได้มาเพื่อใช้จ่ายหากไม่ทราบแน่ชัดก็ควรเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดนอกจากนี้พฤติกรรมก้าวร้าว และชอบทำกิจกรรมนอกบ้านโดยไม่บอกกล่าวผู้ปกครอง และมีบางครั้งที่มาสุรา อย่างไรก็ตามโดยหลักการแล้วพฤติกรรมของบุคคลก็จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งสาเหตุการเปลี่ยนแปลงอาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลเช่น เปลี่ยนแปลงเองจากการเรียนรู้ด้านวุฒิภาวะหรือระยะพัฒนา การเปลี่ยนแปลงเพราะถูกบังคับหรืออิทธิพลระหว่างบุคคล การเปลี่ยนแปลงเพราะการลอกเลียนแบบ และการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากบุคคลยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีต่อตนเอง มีความเหมาะสมตรงกับค่านิยม และแนวคิดของตนเอง ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น มีหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องโดยเฉพาะการเรียนรู้เกี่ยวกับยาเสพติด สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสพยาเสพติด ซึ่งสิ่งแวดล้อมก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติดเช่น ชุมชนเป็นแหล่งจำหน่ายยาเสพติด หรือเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติด และในชุมชนมีแหล่งอบายมุข แหล่งสถาบันบันเทิงมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลเกี่ยวกับยาเสพติด และการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ (อินทิรา อมรวงศ์, 2550) สะท้อนให้เห็นว่า มาตรการการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจาก ยาเสพติด ด้วยแนวคิด “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” ได้ผสมผสานจัดให้มีการเฝ้าระวังที่ดี ทำให้คะแนนเฉลี่ยในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ เช่น บุตรหลานโดนเจ้าหน้าที่จับกุมมีค่าคะแนนน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมเสี่ยงเด็กวัยรุ่นเสี่ยงต่อยาเสพติดที่ควรเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ นั้นหมายถึงว่า ปัจจัยด้านที่เป็นมาตรการการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด ดังกล่าว ได้มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นที่ควรเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดนั่นเอง

3.อิทธิพลของการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น

เมื่อพิจารณาอิทธิพลของการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับครัวเรือน โรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นที่ควรเฝ้าระวัง พบว่า การเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับครัวเรือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับสำเนานิลบรรพ์และคณะ (2559) พบว่า สภาพแวดล้อมของครอบครัวมีอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อพฤติกรรมเสี่ยงการเสพยาเสพติดซ้ำ โดยผ่านอิทธิพลจากเพื่อน และพฤติกรรมภายในของผู้ติดยาเสพติด นั้นหมายถึงครอบครัวเป็นปัจจัยกำหนดพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของวัยรุ่น ยิ่งหากปล่อยให้คบเพื่อนที่ครอบครัวไม่ได้กำกับดูแลยิ่งเพิ่มโอกาสให้มีส่วนที่จะเสพยามากขึ้น ส่วนในระดับโรงเรียน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีนัยสำคัญ จึงอาจจะกล่าวได้ว่า ครัวเรือนเป็นสถาบันสำคัญอันดับแรกที่มีระบบการขัดเกลาทางสังคมตั้งแต่เริ่มต้นจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นหรือสมาชิกในครัวเรือน อย่างไรก็ตามแม้ว่าปัจจัยการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นก็ตาม แต่มีอำนาจในการทำนายเพียงร้อยละ 4.9 ($R^2=0.049$) เท่านั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า มีปัจจัยอื่นที่อีกเป็นจำนวนมากที่ยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น แม้จะเป็นเช่นนั้นก็ตามในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดก็ควรมุ่งเน้นสนับสนุนส่งเสริมไปที่ระดับครอบครัวเป็นหลัก เพื่อให้บุตรหลานได้ห่างไกลจากยาเสพติด จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวสามารถเขียนในรูปสมการทำนายในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

พฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น = 9.634 (ค่าคงที่) + 0.086 (การเฝ้าระวังฯ ในครัวเรือน) ซึ่งหมายความว่า เมื่อมีการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับครัวเรือนหรือภาคประชาชนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นที่ควรเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดเปลี่ยนไป 0.086 หน่วย

ซึ่งน้อยมาก อย่างไรก็ตาม เป็นเรื่องที่ท้าทาย แม้ว่าครัวเรือนประชาชนหรือภาคประชาสังคมได้ออกแรงในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดมากเพียงใดก็ยังส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงวัยรุ่นให้เปลี่ยนไปเพียงเล็กน้อย

ข้อเสนอแนะ

ระดับครัวเรือนมีความรู้ ความเข้าใจปัญหาเสพติดเป็นอย่างดี และคอยว่ากล่าวตักเตือน อบรมบ่มเพาะให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า

1. หน่วยงานด้านการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรขยายผลจากจุดแข็งในระดับครัวเรือน โดยบูรณาการแผนงานร่วมกัน โดยเน้นมิติทางสังคม การดำเนินงานเชิงรุกในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และเครือข่ายทางสังคม สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในระดับบุคคลเน้นให้มีการรู้เท่าทันกลไกกระบวนการค้ายาเสพติด

จากข้อค้นพบในงานวิจัย โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหลักสูตรการอบรมต่อต้านยาเสพติด และครูในโรงเรียนควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า

2. โครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ควรจัดกิจกรรมเสริมในส่วนของการอบรมต่อต้านยาเสพติดในโรงเรียน ชมวิถีทัศน์ผลเสียผลร้ายจากยาเสพติดในช่วงเพิ่มเวลารู้ นอกจากนี้ควรเคร่งครัดในมาตรการตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และ พ.ร.บ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 ที่ประกาศให้สถานศึกษาปลอดเครื่องแอลกอฮอล์และบุหรี่ เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ซึ่งเป็นพื้นฐานตัวแบบสิ่งเสพติดตั้งต้นก่อนที่จะพัฒนาไปสู่สิ่งเสพติดอื่น ๆ ต่อไป จากข้อค้นพบว่า ในชุมชนท้องถิ่นมีการประชาสัมพันธ์แจ้งเบาะแสบุคคลผู้ต้องสงสัยให้แก่ผู้นำท้องถิ่นและท้องที่ เน้นการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับชุมชน โดยให้เจ้าหน้าที่ร่วมกันกับกรรมการชุมชนและ

ประชาชนเฝ้าระวังสังเกตการณ์ร่วมกัน

3. ภาคประชาสังคมควรนำแนวคิดภาคีเครือข่ายในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติดในระดับชุมชน นโยบายเครือข่ายคณะกรรมการ 25 ตำบลประดในชุมชนที่เคยมีบทบาทในการดำเนินงานเฝ้าระวังที่มีคุณภาพกลับมาใช้ในการเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคมจากยาเสพติด

4. ควรจัดตั้งคณะอนุกรรมการร่วมพิจารณาในเนื้อหา การสรุปสำนวนการจับกุมผู้ต้องสงสัยในกรณีคดียาเสพติด เพื่อยืนยันความบริสุทธิ์ใจของเจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ปกครองของผู้ต้องสงสัยคดียาเสพติด ป้องกันข้อขัดแย้งกล่าวหาการปรับ

บรรณานุกรม

- ประเวศ วะสี. (2541). *สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูประบบสุขภาพ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศูนย์อำนวยการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดจังหวัดอุดรธานี. (2555). *สถานการณ์การค้าและแพร่ระบาดของยาเสพติด*. สืบค้นเมื่อ 22 ธันวาคม 2559, จาก <http://www.udon-nccd.com/re3.php>
- สังคม ศุภรัตน์กุล และประจัญ กิ่งมิ่งแสง. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การทะเลาะวิวาทของเด็กวัยรุ่นจังหวัดหนองบัวลำภู. *วารสารช่อพะยอม*, 24(1), 151-162.
- สังคม ศุภรัตน์กุล. (2552). มาตรการทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อความมั่นคงด้าน ครอบครัวของผู้ติดเชื้อเอชไอวี จังหวัดหนองบัวลำภู ปี 2551. *วารสาร ควบคุมโรค*, 35(1), 90-99.
- _____. (2553). *ความมั่นคงด้านสุขภาพของครอบครัวในชนบทอีสาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
- _____. (2560). ความสัมพันธ์ของการรับรู้ทัศนคติกับพฤติกรรมการป้องกัน ตนเองจากยาเสพติดในพื้นที่การค้าและการระบาด จังหวัดอุดรธานี. *วารสารวิชาการเสพติด*, 5(1), 25-41
- สาทิพ จิตนาวา. (2550). *การศึกษาขั้นตอนการก่อเกิดนโยบายสาธารณะ: ศึกษากรณี พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหา บัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา)

- สำเนา นิลบรรพ์ และคณะ. (2559). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การเสพยาสูบของผู้เสพยาสูบแอมเฟตามีน. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 10(1), 193-207.
- อินทรี อมรวงศ์. (2550). ปัจจัยกระตุ้นที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติดของผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด: กรณีศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี)
- Bourdieu, Pierre (1986), 'The Forms of Capital', in Richardson, John G., ed., *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood.
- Elinor Ostrom. (2000). Collective Action and the Evolution of Social Norms. *Journal of Economic Perspectives*, 14 (3), 137-158.